

Студиска програма: **ОСИГУРУВАЊЕ**

Времетраење на студиската програма: **4 години**

ЕКТС кредити: **240**

Цели на студиската програма

Студиската програма по ОСИГУРУВАЊЕ во прв циклус претставува можност за унапредување на дејноста осигурување во Република Македонија низ користење на профилирани стручњаци кои ќе можат да се справат со предизвиците на современите процеси во областа на осигурувањето. Студиската програма е во функција на користење на современи методи во работните активности и оспособеност за осознавање на новите научни резултати и нивна имплементација како апликативни решенија. Конкурентноста на осигурителниот пазар бара да се знаат основите на осигурувањето, од аспект на областите кои се основни во осигурувањето: економските науки, правни и математичко-техничките науки, економската условеност и економските резултати, правната регулираност и контролата на сложените активности. Тоа всушност значи дека преку едукативниот процес ќе се овозможи правилно управување со ресурсите како во рамките на просторните целини и административните рамки, така и со стопанските субјекти кои делуваат во областа на осигурувањето. Профилираниот кадар ќе се стекне со знаења кои ќе овозможат правилен пристап во планирањето и реализирањето на работните процеси во оваа област.

Целта и оправданоста за воведување на студиската програма ОСИГУРУВАЊЕ претставува профилирање кадар кој ќе стекне знаења, способности и вештини за успешен пристап во организирањето, планирањето и реализирањето на активностите во осигурителната дејност.

Резултати од учењето (специфични дескриптори на квалификации)

знаења и разбирање

- со завршувањето на првиот циклус на студии, студентите се стекнуваат и покажуваат знаења и разбирања од областа на осигурувањето според високо – образовни и меѓународно признати научни стандарди. Со тие знаења и разбирање завршените студенти се оспособуваат за применување на соодветни методологии за решавање сложени проблеми во осигурителната дејност, како на систематски, така и на креативен начин. Тоа обезбедува основа и можност за оригиналност во развивањето и примената на автономни идеи во контекст на истражување на регулативите во осигурувањето, како и осигурителниот пазар и неговите специфики.

- студиската програма ОСИГУРУВАЊЕ им овозможува на завршените студенти стекнување и градење способности за употреба на проширеното и продлабоченото знаење во континуитет, пратејќи ги современите трендови во осигурителниот бизнис во развиените држави со развиени научно – образовни програми.
- студентите со завршен прв циклус на студии од ОСИГУРУВАЊЕ покажуваат високо ниво на професионална компетентност во повеќе специфични научни полиња кои придонесуваат за оформување на сложен сублимат преточен во дејноста осигурување. Како доминантни научни полиња се издвојуваат економските науки, правните науки, социо-психолошки науки, технички и информатички науки.

примена на знаењето и разбирањето

- студиската програма ОСИГУРУВАЊЕ им овозможува на завршените студенти стекнување способности за критичко, независно и креативно решавање проблеми со одредена оригиналност во нови или непознати средини и во мултидисциплинарен контекст, поврзани со полето на студирање.
- студентите се оспособуваат за настап на осигурителниот пазар со креирана соодветност на елементите кои се неопходни. Тие стекнуваат способности за компетентно вклучување на пазарот на трудот во земјата и странство.

способност за проценка

- првиот циклус на студиите ОСИГУРУВАЊЕ овозможува стекнување на способности за синтетизирање и интегрирање на знаењето од соодветната област.
- овозможува стекнување способности за справување со сложени прашања, на систематски и креативен начин, за солидно проценување, дури и при некомплетни и ограничени информации, кои ги вклучуваат личните, општествените и етичките одговорности при примената на стекнатото знаење и проценка
- значајна придобивка од студиите за осигурување е стекнувањето способност за оценување и селекција на научни теории, методологии, алатки и општи вештини од предметните области, како и поставување на нови анализи и решенија на научна основа, а поврзани со различните сфери на осигурителната дејност.

комуникациски вештини

- студентите кои го завршуваат првиот циклус на студиите ОСИГУРУВАЊЕ се стекнуваат со комуникациски вештини како што се способноста за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено.
- тие се оспособуваат со стекнување на комуникациски вештини за превземање значителна одговорност за заедничките резултати, како и за водење и иницирање на активности.
- завршените студенти стекнуваат вештини за аналитичко и критичко размислување, претприемачки вештини и проценка на ризик, вештини за планирање и донесување одлуки, вештини за лидерство, како и вештини за раководење со деловни субјекти од областа на осигурувањето, менаџирање, стратегиско размислување и предвидување на активностите во областа на осигурувањето.

вештини на учење

- студентите кои ги завршуваат студиите по ОСИГУРУВАЊЕ се оспособуваат за препознавање на личната потреба за градење на понатамошни знаења и способности за независно и самостојно делување, како институционално, така и во општествени рамки.
- вештините на учење кои ги стекнуваат студентите им овозможуваат превземање одговорност за перманентен професионален развој и усовршување во осигурителната дејност, но и во други дејности каде нивните знаења би биле од корист

Листа на предмети

Семестар 1

Вовед во осигурувањето (6 ЕКТС)

Очекуваните цели од овој предмет се: Разбирање на основните концепти на ризикот и осигурувањето, Разбирање на предностите и слабостите на осигурувањето како метод на управување со ризиците, Познавање на односите помеѓу управувањето со ризици и осигурување, Претставување како управувањето со ризиците се однесува во однос на другите функции во претпријатијата, Можноста за идентификација на изложености од ризици со кои се соочуваат претпријатијата; Познавање на дистрибутивните канали и останатите функции во осигурителната индустрија; Стекнување експертиза во читање, анализирање и разбирање на принципите и ограничувањата на полисите за осигурување, Развој на водичи за управување со ризиците

Осигурително право (6 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со основните компоненти на осигурувањето од правен аспект, основните правни елементи на осигурувањето, карактеристиките на осигурителното право, како и правата и облигациите кои произлегуваат од осигурувањето како договорен однос, запознавање со штетата како основа за настанување на облигационо-правен однос, како и осигурителните деликти.

Економија (6 ЕКТС)

Совладување на вештините за економско размислување и вршење анализа на економските појави со користење на определени алатки и методи; изградување на економски речник и користење на истиот за искажување на економски активности.

Економика на претпријатија (6 ЕКТС)

Целта на оваа предметна програма е студентите да се запознаат со економските аспекти од работењето на претпријатијата.

Изборни предмети (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Основи на право со туристичко право (6 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со основните елементи и карактеристики на правото воопшто, основните правни институти, основните елементи на правниот поредок, правниот систем на државата, субјектите на правото и стварите како дел од правото, а особен акцент се става на туристичкото право, како посебна гранка на правото, односно договорите кои се користат во туристичката и хотелската индустрија, нивното правно регулирање и посебните правила кои важат за нив, како и посебните инструменти за плаќање во туризмот.

Социологија на туризмот (6 ЕКТС)

Студентите да навлезат во суштината на бројните социо – културни аспекти на културата и културното наследство, а во тие рамки посебно да се стекнат сознанија за социо - културните димензии на исхраната, аргументирано да разберат дека луѓето се еднакви по потребата да се хранат но различни по начинот на кој го прават тоа. Посебно да ги осознаат социо културните функции на исхраната – идентитетската, идентификаторската, интегрирачката, дезинтегрирачката, комуникативната, статусната и елитистичко снобистичка, симболичко и обредно – ритуална.

Социологија (6 ЕКТС)

Кај студентите да се зацврсти ставот дека социологијата не е апстрактна наука, обременета со академизам и затвореност, туку наука која го води човекот кон спознавање на најсуштествените општествени појави. Основна цел е студентите да ја сфатат комплексноста на општеството како целина, да ја сфатат општествената улога на структурата, професијата и областа-подрачјето во општеството, но и да се најдат себеси како индивидуи во сложените односи на меѓусебна поврзаност и условеност во општеството.

Културно наследство (6 ЕКТС)

Совладувањето на квантумот на знаења од оваа предметна програма на студентите треба да им обезбеди суштинско познавање на комплексниот склоп на историјата на културата и уметноста како еден од најзначајните сегменти во туристичката понуда на секој простор. Тоа пак ќе им овозможи да се стекнат со компетенции за успешно туристичко валоризирање на културните вредности во функција на туристичкиот развој на конкретниот простор.

Економика на угостителство и туризам (6 ЕКТС)

Основна цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења од економските аспекти на туризмот и угостителството.

Основи на Готварство (6 ЕКТС)

Запознавање на студентите со основите и вештините во готварството, идентификација на основната опрема, видови на месо, салати, сосови, житарици, зрнеста храна и подготвување на истите. Практична настава за запознавање со истите.

Принципи на јавната администрација (6 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со основните постулати на јавната администрација воопшто, со особен акцент на состојбата во Република Македонија, стратешките дирекции за реформирање на јавната администрација, состојбата со различните установи, како основен елемент на јавната администрација во Република Македонија, како и различните примери на модели на нивна трансформација.

Менаџерска економија (6 ЕКТС)

Менаџерската економија како најмлада од сите социјални (економски) науки има голема важност во бизнис организацијата. Целта е да се направи синергија меѓу двете дисциплини – економија и менаџмент. Сака да се прикаже дека корените на менаџерската економија се во макроекономијата, таа се однесува на микротото или индивидуалното претпријатие. Менаџерската економија ја користи микро економската анализа на бизнис единицата и макро економијата од бизнис окружувањето. Тоа значи дека менаџерската економија е микро економија според нејзината природа, која работи со повратното делување предизвикано од макроекономските процеси. Менаџерската економија е интеграција на економската теорија со бизнис практиката со намера да се олесни правењето на одлуки како и планирањето за иднината од страна на менаџментот на фирмата.

Бизнис информатика (6 ЕКТС)

Преку предметната програма студентите се здобиваат со неопходната компјутерска писменост и култура во процесот на апликација на компјутерот на работното место, негово користење, познавање на основните хардверски и софтверски вештини, како и познавање на телекомуникациски хардвер, софтвер, Интернет и интернет-сервиси, социјални мрежи.

Ресторански менаџмент (6 ЕКТС)

Стекнување на знаења од областа на менаџментот и неговата примена во ресторанството.

Стандардизација во туризам и угостителство (6 ЕКТС)

Да се сфати улогата и значењето на стандардите во услужните дејности со своите специфични карактеристики.

Семестар 2

Принципи на управување со ризици (7 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат со знаења од областа на управувањето со ризиците и осигурувањето и нивното место во системот на економски науки. При тоа се третираат теоретските и апликативните аспекти на ризиците и управувањето со нив во сите стопански субјекти, со посебен акцент на осигурителните субјекти и нивните специфичности. Имено, осигурителните компании го имаат ризикот како предмет на работа, од што произлегува и особеноста потреба од изучување на оваа материја.

Стартната точка во анализата на материјата која се обработува се однесува на разграничувањето на основните поими како што се ризик, извесност, неизвесност, сигурност, случајност, веројатност и слични на нив. Но, во обидот за нивно теоретско разграничување се доаѓа до тезата дека нивното појмовното определување и соодветно класифицирање е апсолутно недоволно во надминувањето на бариерите во деловното работење на стопанските субјекти и животот на обичните луѓе а кои произлегуваат од неизвесностите кои ги содржи иднината и дека главната цел и мотив на нивното проучувањето е да се пронајдат начини тие соодветно да се третираат, т.е. да се управува со нив.

Прифаќајќи го како аксиома фактот дека ризикот постои, предизвикот со кој се соочува изучувањето на оваа материја е да се испитаат голем број на постоечки теоретски истражувања и практични искуства на управување со ризикот, како и да се предложат некои теоретско – логички, можни стратегии на справување со ризиците.

Акцентот на интерес во компилацијата на материјалот се става врз видовите на ризици со кои се соочуваат деловните субјекти, чие што пак идентификување и мерење треба да создаде можност за заштита на нивниот капитал. Анализата на ризиците во работењето на деловните субјекти поаѓа од анализа на окружувањето во кое тие работат, а кое станува сè посложено и покомплексно. Развојот на финансиските пазари наметнува потреба од менаџирање со ризиците на финансиските пазари и институции, како и ризиците на субјектите кои вложуваат преку нив или во нив. Во таа смисла, предметната програма има интенција на запознавање со основните принципи на управување со одделните видови на ризици.

Основи на меркетинг (7 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења од маркетингот што ќе можат да ги користат во маркетинг активностите во надворешно - трговското работење.

Статистички методи во услужен сектор (7 ЕКТС)

Изложениот материјал во оваа предметна програма на идните дипломци ќе им послужи со испех да ја извршуваат својата работа. Ќе стекнат знаење од туристичката статистика, која, впрочем е дел од туризмот, и на тој начин полесно ќе се реализираат како стручници од туризмот во праксата

Изборни предмети (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Основи на право(6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со знаења за основните институти на правото, изучување на правниот систем, темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија, Поделбата на власта во РМ, надлежностите на најзанчајните органи на државата - Собранието, Владата, Претседателот и Судската власт во РМ, основните акти на правото – Устав, закони и подзаконски акти, правните начела и државното уредување.

Стопанска математика (6 ЕКТС)

Запознавање со основните поими на стопанската математика.

Безбедност во туризмот (6 ЕКТС)

Кај студентите да се зацврсти ставот дека социологијата не е апстрактна наука, обременета со академизам и затвореност, туку наука која го води човекот кон спознавање на најсуштествените општествени појави. Основна цел е студентите да ја сфатат комплексноста на општеството како целина, да ја сфатат општествената улога на структурата, професијата и областа-подрачјето во општеството, но и да се најдат себеси како индивидуи во сложените односи на меѓусебна поврзаност и условеност во општеството.

Банкарско работење (6 ЕКТС)

Стартната точка и цел во анализата која се обработува во предметната програма се однесува на разграничувањето на основните поими како што се банки, банкарски работи, централна банка, монетарна самостојност и стабилност, перење пари, поврзани субјекти, ризици во банкарското работење и др. Прифаќајќи го фактот дека банките се финансиски институции кои се неминовен преуслов за било каква деловна активност на деловните субјекти во однос на изнаоѓање средства за финансирање на бизнисот, предизвикот со кој се соочува изучувањето на оваа материја е да се испитаат голем број на постоечки теоретски истражувања и практични искуства на следење на финансиските трансакции, како и да предложат некои теоретско - логички начини за спречување на нелегални трансакции и појавта на перење пари. Значи банките се составен дел на животот на секоја индивидуа и елемент во работењето на секој субјект, тие не можат да се избегнат, па оттаму и фактот дека мора да се изнајдат начини да се спречат негативните појави кои може да предизвикаат пореметувања во целокупниот финансиски систем на земјата.

Статистика (6 ЕКТС)

Изложениот материјал во оваа предметна програма на идните дипломци ќе им послужи со испех да ја извршуваат својата работа. Ќе стекнат знаење од туристичката статистика, која, впрочем е дел од туризмот, и на тој начин полесно ќе се реализираат како стручници од туризмот во праксата.

Меѓународен бизнис (6 ЕКТС)

Задача на изучување на овој предмет е проучување на теоретските аспекти на меѓународната трговија – текови и политика, како и надворешно-трговското работење. Обавувањето на дејноста меѓународна трговија претставува мошне сложена активност, што изнудува висок степен на знаење и умешност при склучување на надворешно-трговските работи се со цел да се минимизираат ризиците при нивната реализација.

Психологија во туризмот (6 ЕКТС)

Едукација и доедукација на идни и сегашни менаџери во туристичко - угостителскиот бизнис преку мултидисциплинарен пристап кој што вклучува: креирање на психолошкиот модел на туристичко-угостителскиот бизнис како и создавањето на мотивациониот процес кој што претставува најзначаен дел од психолошкиот синџир на придобивањето на туристичкиот потрошувач.

Економика и техники на послужување (6 ЕКТС)

Запознавање на студентите со основите на професијата послужувач, идентификација на потребите на гостите, послужување храна, пијалаци и основни фундаменти на готварството. Практична настава за запознавање со истите.

Микробиологија на храна и пијалаци (6 ЕКТС)

Согледување и осознавање на важноста на микроорганизмите во храната и пијалоките; корисните кои учествуваат во ферментативните процеси и штетните кои предизвикуваат расипување на храната; причинителите за заболувања кои можат да се пренесат со храната. Запознавање со карактеристиките на важните групи микроорганизми кои се поврзани со храната, нивниот извор, раст и метаболизам; методи за уништување и спречување на развојот на микроорганизмите, како и методи за изолација и идентификација, со посебен осврт на патогените.

Гастрономски туризам(6 ЕКТС)

Целта на предметот е студентите да се запознаат со карактеристиките кои ги има туризмот како современа појава. Преку оваа дисциплина ќе се овозможи запознавање со значењето на гастрономскиот туризам за туристичката дестинација, гастрономските настани и активности во туристичката дестинација, промоција на гастрономскиот туризам, одредување на влијанието на гастрономскиот туризам врз развојот на туризмот во туристичката дестинација.

Хотелиерство (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења од областа на организацијата во хотелиерството.

Менаџмент информации системи(6 ЕКТС)

Преку предметната програма студентите ја согледуваат директната врска помеѓу информациските системи и перформансите на бизнисот. Имено, со примена на информациските системи и технологии во работењето на компаниите, се остваруваат бизнис целите – оперативна, тактичка и стратешка одлучност, лансирање на нови производи и услуги, конкурентна предност, одржливост, зближување со клиентите и добавувачите, носење на подобри одлуки, опстојување.

Менаџмент на човечки ресурси во услужен сектор (6 ЕКТС)

Да се сфати улогата и значењето на човечките ресурси како основна компетитивна предност во современите услови на стопанисување.

Практична настава (3 ЕКТС)

Семестар 3

Основи на менаџмент во услужен сектор (6 ЕКТС)

Целта на предметната програма Основи на менаџмент е студентите на насоката Осигурување да ги совладаат основните аспекти на менаџментот како наука за управување со сложените организациски системи, стекнувајќи се со познавања на карактеристиките, улогите и способностите кои треба да ги поседува менаџерот и обврските и одговорностите кои тој треба да ги превзема извршувајќи ги комплексните функции на менаџментот. Преку оваа програма тие треба да ги добијат потребните знаења за суштината и содржината на менаџерските функции-планирање,организирање, водење и контролирање.

Сметководство (6 ЕКТС)

По изучувањето на овој предмет, студентите треба да располагаат со следните области на знаења :

- Да ги познаваат основните сметководствени категории и начините на нивното сметководствено евидентирање.
- Да ги разбираат функциите на сметководството и неговата ефикасност.
- Да ги научат начините на составување на финансиските извештаи и нивните цели
- Да научат соодветно да ги читаат финансиските извештаи и да ја анализираат состојбата на претпријатијата според нив

Криминалитет и детекција (6 ЕКТС)

Цел на предметот е студентите да се стекнат со знаења од областа на криминалитетот и начините на откривање на девијантни појави во царинското работење и осигурувањето.

Маркетинг истражување (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со знаења за спроведување на потребните истражувања на пазарот со цел да се унапреди процесот на донесување на деловни одлуки.

Деловен странски јазик 1 (6 ЕКТС)

Деловен англиски јазик 1 (6 ЕКТС)

Студентот да се стекне со пред средно ниво на англискиот јазик .

Деловен германски јазик 1 (6 ЕКТС)

Јазични, интеркултурни и клучни компетенции за комуникација со лица од германско говорно подрачје.

Семестар 4

Меѓународна трговија (7 ЕКТС)

Цел на проучување на овој предмет е студентите да се стекнат со знаења за функционалната поврзаност помеѓу надворешната трговија и економскиот раст и развој на националните економии, во теоријата и практиката, како и прашањата за инволвираноста на државата во оваа сфера на економското живеење.

Задача на изучување на овој предмет е проучување на теоретските аспекти на меѓународната трговија – текови и политика, како и надворешно - трговското работење. Обавувањето на дејноста меѓународна трговија претставува мошне сложена активност, што изнудува висок степен на знаење и умешност при склучување на надворешно-трговските работи се со цел да се минимизираат ризиците при нивната реализација.

Бизнис психологија (7 ЕКТС)

Едукација и доедукација на менаџери со цел градење психолошки знаења и вештини за профитабилно работење во осигурителниот бизнис. Изучувањето на Деловната психологија овозможува примена на психофизичките потенцијали на вработените за успешно прилагодување во услови на пазарна конкуренција.

Актуарство (7 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со пресметките за определување на премија за осигурување во областа на осигурување на живот, да се запознаат и да ги научат пресметките за определување на технички резерви, нето и бруто премија.

Изборни предмети (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Економика и организација на угостителство (6 ЕКТС)

Основна цел на овој предмет е студентите да се запознаат со економските и организационите аспекти на угостителството

Економика и организација на туризмот (6 ЕКТС)

Целта на оваа предметна програма е студентите да се запознаат со економските и организационите аспекти на туризмот

Комуникации во туризмот (6 ЕКТС)

Развивање на сфаќања за структурата и функцијата на туристичкото комуницирање на сите нивоа во туристичкото работење. Разбирање на феноменологијата на комуникацијата во туризмот, оспособување на студентите за успешно комуницирање во туристичката дејност, развивање способности и вештини за масовно комуницирање во туризмот, спроведување истражувања и изработка на практични примери од областа на туристичката комуникација.

Психологија во угостителство (6 ЕКТС)

Едукација и доедукација на идни и сегашни менаџери и вработени во угостителскиот бизнис. Стекнување знаења и вештини за успешно имплементирање на психолошкиот модел на бизнисот. Проучување на психологијата на личноста и техниките за мотивирање на вработените, деловните партнери и потрошувачите.

Храна и култура (6 ЕКТС)

Совладувањето на материјалот презентирани во оваа предметна програма на студентите треба да им обезбеди солидно познавање на поврзаноста која постои помеѓу културата и храната, со цел во иднина да можат да го применат ваквото знаење во практиката, пред се во ресторанското работење. Тоа значи дека студентите со совладувањето на оваа материја ќе можат да направат успешна угостителска понуда, мени соодветно на побарувачката, полесно да се справат со разните

ситуации кои произлегуваат од разликите во културата на однесување и културата од која доаѓаат гостите.

Психологија на исхрана (6 ЕКТС)

Стекнување знаења од областа на психологијата на личноста на потрошувачите, општи и посебни, поврзани со начинот на исхрана. Проучување на специфичностите на исхрана во зависност од типот на личноста и можни деструктивни форми на однесување, како последица на нарушување на консумирањето храна и пијалоци. Приближување кон светските трендови за воспоставување синергија на услужните бизниси и правилната исхрана, во насока на градење квалитет и стандарди, покрај другите, и психолошки стандарди.

Промотивни активности во туризмот (6 ЕКТС)

Студентите на насоката туризам треба да се здобијат со знаења за формите преку кои се водат промотивните активности на хотелските претпријатија и туристичките агенции на меѓународниот туристички пазар како основни начини на презентирање на туристичките услуги на тој пазар како и да се запознаат со процесот и методите на управување со формите на промоција.

Туристичка географија (6 ЕКТС)

Цели на изучување на овој предмет се просторните односи меѓу туризмот и животната средина и значењето на просторните сфери на туристичката активност.

Меѓународен туризам (6 ЕКТС)

Запознавање на студентите со основните карактеристики на меѓународниот туризам, туристичкиот промет, современите тенденции, обемот и динамиката во светски рамки и поединечно по региони и развиени туристички дестинации. Поттикнувањ на студентите да размислуваат за идниот развој на меѓународниот туризам, предизвиците и ризиците со кои се соочува, како и предвидувањата за идниот развој на туризмот.

Национална кујна (6 ЕКТС)

Запознавање на студентите со основните и корисни фундаменти на националната гастрономија и кујна, подготовка на јадења од рецепти од националната кујна.

Нутрицизам (6 ЕКТС)

Студентите да се стекнат со основни знаење од областа на исхраната и начинот на кој храната влијае врз здравјето на човекот.

Фискален систем (6 ЕКТС)

Запознавање на студентите со основните карактеристики на меѓународниот патнички промет, обемот, динамиката, По изучувањето на овој предмет, студентите треба да располагаат со следните области на знаења :

- Да се запознат со поимот јавни финансии и кои се нивните функции
- Подетално да стекнат знаења од областа на јавните расходи и приходи

Царинска тарифа (6 ЕКТС)

Целта на предметот е студентите да научат да ги познаваат царинските стоки, нивната класификација по хармонизираниот систем и нивната распределба и можност за царинење по Царинската тарифа, Законот за царинска тарифа и негова примена.

Криминалистичка психологија (6 ЕКТС)

Едукација и доедукација на стручни кадри со цел стекнување знаења, методи, техники и научно поткрепени толкувања на криминогеното однесување. Стекнување знаења за откривање на причините, текот и последиците од злосторничкиот чин.

Практична настава (3 ЕКТС)

Семестар 5

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 2) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 2) (6 ЕКТС)

Канали на продажба (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со знаења од современите начини на продажба на осигурителните услуги и начинот на дистрибуирање на производот од осигурителната компанија до крајниот купувач.

Деловно комуницирање (6 ЕКТС)

Приближување до светските трендови во бизнисот, филтрирајќи го базичниот аспект – деловно комуницирање, нудејќи проверени принципи, техники и стратегии на успешно работење. Комуникациските вештини придонесуваат воспоставување позитивна комуникациска клима во организацијата, како и продуктивни односи помеѓу менаџерите, нивните соработници, деловните партнери и потрошувачи.

Договори во меѓународен промет (6 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со основните постулати на правото на договорите во меѓународниот промет; изучување на општиот дел на правото на договорите во меѓународниот промет; основните принципи и начини на функционирање на арбитражите, како ефикасен систем на вонсудско решавање на споровите, како и изучување на различните видови на договори во меѓународниот промет и нивните најважни особини.

Финансиски пазари и институции (6 ЕКТС)

Стартната точка и цел во анализата која се обработува во предметната програма се однесува на дефинирање и истражување како финансиските пазари (како што се пазарот на пари, пазарот на капитал и девизниот пазар) и финансиските институции (банките, штедилниците, осигурителните компании, инвестиционите фондови, пензиските фондови др.) Финансиските пазари и институции не само што влијаат на секојдневниот живот, туку, придвижувајќи големи износи средства, претставуваат фактор од којшто зависи благосостојбата на националните економии.

Студентите имаат можност да се запознаат со базичните принципи на функционирање на финансиските пазари, клучните техники употребени од учесниците во финансискиот живот во делот на споредување на приносите на различни финансиски инструменти, портфолио диверзификација, вреднување на паричните инструменти во странски валути, како и оценување на ризичната и рочната структура на каматните стапки.

Особено внимание е посветено на пазарните институционални структури и на видовите инструменти кои се предмет на тргување на тие пазари.

Во делот на финансиските институции студентите имаат можност да се запознаат со комерцијалните банки како доминантни финансиски институции, со осигурителните

компаниј, пензиските фондови и инвестиционите фондови како неизоставни учесници на финансиските пазари.

Одржлив развој на туризмот (6 ЕКТС)

Целта на овој предмет е студентите да стекнат знаење за одржливиот развој на туризмот како единствено и најдобро решение за развој на туризмот во иднина, кој ги максимизира економските ефекти со истовремено зачувување на животната средина и културното наследство на туристичките дестинации, затоа што досегашниот (конвенционален) развој на туризмот кој се карактеризира со масовност, сезонска концентрација и неплански развој, наспроти малите економски ефекти, неповратно ги уништува ресурсите од кои што зависи.

Сообраќај во туризмот (6 ЕКТС)

Согледување на меѓусебната врска и односите помеѓу туроператорските, агенциските и сообраќајните дејности во туризмот. Утврдување на релациите и конекциите на патничкиот сообраќај и туризмот како дејности кои имаат заеднички карактеристики (простор, средства, превозни рокови, организација, развој, глобализација и сл.). Така студентите ќе добијат теоретска основа и практични знаења за организационите и посредничките дејности во туризмот и патничкиот превоз со различни видови сообраќај.

Организирање на конгреси и средби (6 ЕКТС)

Запознавање со проблематиката на организирање на конгреси и средби, стекнување знаења за основните носители на оваа активност, како и стекнување на специјализирани знаења на студентите по гастрономија од областа на конгресите и средбите особено во делот на менаџирање на ваквите настани.

Економија на Македонија (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со знаења од областа на економскиот систем, економската политика и економската реалност во Република Македонија.

Стратегиски менаџмент во услужен сектор (6 ЕКТС)

Студентите преку овој предмет треба да се здобијат со знаења за стратешките аспекти на менаџментот и тоа процесот на формулирањем и избор на општи и деловни стратегии, како и основните услови за успешно имплементирање на стратегиите.

Туристичка дестинација (6 ЕКТС)

Добивање на знаења во врска со креирањето на понуда во туризмот со која треба да се управува и која треба да се развива во склад со променливото опкружување.

Економика на Европски интеграции (6 ЕКТС)

Целта на програмата по предметот Економика на Европски интеграции е студентите да се запознаат со примената и функционирањето на основните економски категории, принципи и законитости на примерот на Европската Унија како економска интеграција. Во таа насока, материјата која се изучува треба да им помогне на студентите полесно да ги разберат сложените економски феномени, појави, процеси и движења во одделни економии и во ЕУ како интегрирана целина.

Преку изучување на предвидената програма, студентите треба да се запознаат со економската логика на европското интегрирање, историјата и еволуцијата на интеграцијата, како и со макроекономското управување со интеграцијата. На тој начин се остварува интенцијата да се поттикне и развие аналитичка и критичка мисла кај слушателите и да се развие способност за рационално, ефективно и ефикасно носење на економски и деловни одлуки во услови на динамично и турболентно опкружување, а со цел за постигнување на раст и развој на одделните економски единици, националната заедница и пошироко.

Изучувањето на економијата на Европското интегрирање им дава можност на студентите да се запознаат со теоретските основи на европската економска интеграција, со институциите на ЕУ, со политиките на Унијата, заедничкиот пазар на ЕУ, проширувањето и продлабочувањето на интеграцијата, како и со еволуцијата, суштината и предизвиците на економското интегрирање на Република Македонија во ЕУ. Изучувањето на предметот овозможува и стекнување на знаења за условите за постигнување на урамнотежен раст на Унијата, процесите на пазарна и монетарна интеграција и надворешна политика на ЕУ.

Совладувањето на предвидената програма ќе им овозможи на студентите разбирање на карактеристиките на процесот на интеграција, согледување на позицијата на европската економија на глобалната економска сцена и изградување на рационален став при коментирањето на тековните случувања.

Меѓународен маркетинг (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења од меѓународниот маркетинг што ќе можат да ги користат во маркетинг активностите во надворешно - трговското и туристичко-угостителското работење.

Платни системи (6 ЕКТС)

Да се совлада вештината и техниката на платниот промет како дел од финансискиот систем, односно меѓународните финансии, и тоа интегрално, и внатрешниот и меѓународниот платен промет, односно платните системи кои институционално и функционално ги овозможуваат истите.

Заштита на културно наследство (6 ЕКТС)

Совладувањето на квантумот на знаења од оваа предметна програма на студентите треба да им обезбеди суштинско познавање на комплексниот склоп на историјата на културата и уметноста сообразено со принципите на интегрална заштита на културното наследство. Тоа пак ќе им овозможи да се стекнат со компетенции за успешно општествено и економско валоризирање на културните вредности во функција на заштитата, остварена преку системите на проценка и осигурување на културното наследство и спречување на нелегалната трговија со истото.

Управувачко сметководство (6 ЕКТС)

По изучувањето на овој предмет, студентите треба да располагаат со следните области на знаења:

- Да ги познаваат основните сметководствени категории и начините на нивното сметководствено евидентирање
- Да ги разбираат функциите на сметководството и неговата ефикасност
- Да ги научат начините на составување на финансиските извештаи и нивните цели
- Да научат соодветно да ги читаат финансиските извештаи и да ја анализираат состојбата на претпријатијата според нив.

Деловно планирање во услужен сектор (6 ЕКТС)

Со предметната програма студентите на насоката туризам треба да стекнат знаења за карактерот и концептот на деловното планирање и основните елементи на процесот на планирањето како суштествен дел на менаџментот. Со овој предмет студентите ќе се здобијат и со сознанија за специфичните аспекти на планирањето на туристичкиот бизнис со акцент на планирањето на подрачјата во претпријатијата од туристичкото стопанство.

Осигурување во туризмот и угостителството (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со знаења од областа на секторот осигурување, односно теоретски и апликативни аспекти за исклучително комплексен поим ризик како и самиот бизнис осигурување.

Здравствен туризам (6 ЕКТС)

Целта на предметот е студентите да се запознаат со карактеристиките кои ги има здравствениот туризам во развојот на определените сегменти на оваа дејност. Преку оваа дисциплина ќе се

овозвозможи запознавање со влијанието што го има животната средина врз здравјето на луѓето, карактеристиките на туристичката понуда и туристичката побарувачка и неговите селективни карактеристики. Во рамките на третманот на здравствениот туризам како дел од развојните карактеристики на животната средина студентите ќе можат посебно внимание да обрнат на начинот на исхрана, користењето на нутрицистичките и гастрономските вредности и диеталните компоненти во третманот на овој вид селективност.

Енологија (6 ЕКТС)

Студентите се стекнуваат со основно знаења од технологија за производство на вино, сензорно оценување на виното, соодветно комбинирање на виното со храната.

Применето царинско работење (6 ЕКТС)

Целта е студентите да стекнат и утврдат теоретски и практични знаења за современото царинско работење.

Методи за испитување на квалитет на храна и пијалаци (6 ЕКТС)

Стекнување основни знаења за органолептичките, физичко-хемиските и микробиолошките методи и карактеристики кои треба да ги исполнуваат прехранбените производи и методолошките постапки кои се применуваат при испитувањето на храната и пијалаците.

Англиски јазик 2 (6 ЕКТС)

Студентот да се стекне со средно ниво на англискиот јазик.

Германски јазик 2 (6 ЕКТС)

Јазични, интеркултурни и клучни компетенции за презентација.

Царинско работење (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со теоретски и практични знаења од областа на царинското работење, употреба и контрола на царинските документи при царински постапки.

Практични методи по царинско работење (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со теоретски и практични знаења од областа на царинењето на стоки, формалонстите при царинење на стоки, стававањето на стоките во избрана царинска постапка.

Царинско познавање на стоката (6 ЕКТС)

Целта на предметот е студентите да се запознаат и научат да манипулираат со стоките кои се увезуваат и извезуваат од Република Македонија. Во овој предмет се изучува царинското познавање на стоки, нивните карактеристики, нивниот технолошки процес за добивање, манипулацијата со нив, нивната класификација во оддели, глави, тарифни броеви според Царинската тарифа дадена со Законот за царинска тарифа.

Меѓународен патнички промет(6 ЕКТС)

Запознавање на студентите со основните карактеристики на меѓународниот патнички промет, обемот, динамиката, тенденциите, регионалната дистрибуција, структурата, емитивни и рецептивни региони, патни правци и коридори и регулативата во меѓународниот патнички промет.

Семестар 6

Животно и здравствено осигурување (7 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со теоретски и практични знаења од областа на животното и здравственото осигурување.

Финансиски менаџмент (7 ЕКТС)

По завршување на наставата, студентите треба да бидат способни:

- да ја осознаат улогата и местото на финансискиот менаџер во друштвата за осигурување, како и неговата одговорност во однос на друштвото, акционерите и заедницата;
- да ја анализираат финансиската состојба на друштвата за осигурување и да ги интерпретираат основните финансиски показатели;
- да се оспособат да ги подготвуваат и да ги користат основните финансиски плански документи;
- да ја разберат временската вредност на парите како основен и најважен концепт во рамките на финансискиот менаџмент, во кој се вклучени основите на вкаматувањето и дисконтирањето.

- да ги научат различните методи на пресметка на вредноста на долгорочните хартии од вредност;
- да се запознаат со извори на финансирање на стопанските субјекти и нивните карактеристики и да се оспособат да извршат избор на оптималната структура на капиталот;

Институции на социјално осигурување и пензиски систем (7 ЕКТС)

Целта е студентите да се запознаат и да добијат конкретни сознанија за функционирањето на системот на пензиско и социјално осигурување во светот и во Република Македонија.

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Контролинг (6 ЕКТС)

По изучувањето на овој предмет, студентите треба да располагаат со следните области на знаења:

- Да ги познаваат основите на менаџмент контролата
- Да ги разбираат функциите на основните видови на менаџмент контролата
- Да ги научат начините на анализа на работење на пртпријатијата

Хартии од вредност со фиксен принос (6 ЕКТС)

Целта на изучувањето на материјата по предметот “Хартии од вредност со фиксен принос” е студентите да стекнат базични знаења во однос на инвестирањето во должнички хартии од вредност, како една од потенцијалните можности за инвестирање. Станува збор за вложувања кои носат фиксен принос, па во таа смисла материјата која е дел од инвестициониот менаџмент акцентот на проучување го става врз приносите (кои се фиксни) и видовите на ризици кои произлегуваат од таквата форма на вложување. Во современите динамични и турбулентни промени на финансиските пазари наизменично се случуваат процеси на регулација и дерегулација, а од таквите процеси произлегуваат сè повеќе деривативни хартии од вредност што ги усложнува моделите за одредување на нивната цена. Во рамките на овој предмет се изучуваат најчесто застапените хартии од вредност кои носат фиксен приход (државни обврзници, обврзници на локалната власт, корпоративни обврзници и основните видови на термински договори и деривативни хартии од вредност. Одредувањето на цената на наведените хартии од вредност и потенцијалните приходи од вложувањето во нив наметнува потреба од проучување на рочноста, дурацијата, гап анализата, АЛМ концептот и слични модели кои ги конфронтираат очекуваните приноси и потенцијалните ризици од инвестирањето во хартии од вредност со фиксен принос.

Преку изучувањето на наставниот предмет “Хартии од вредност со фиксен принос”, студентите ќе ги стекнат следните компетенции:

- Запознавање со најзастапените хартии од вредност со фиксен принос;
- Разграничување на предностите и слабостите од вложување во хартии од вредност со фиксен принос во однос на вложувањата кои носат варијабилен принос;
- Детерминирање на факторите врз основа на кои се одлучува за формата на вложување;
- Развивање на способности и знаења за квантификација на односот ризик – принос;

Обработка и ликвидација на штета (6 ЕКТС)

Теоретски и апликативен приказ на посебна техника на обработка и решавање на штетата, односно научно елаборирање на сложениот процес на ликвидација на штета и неговото место и улогата во национална економија.

Животна средина и туризам (6 ЕКТС)

Стекнување на знаења на меѓусената поврзаност на животната средина и туризмот

Хотелска анимација (6 ЕКТС)

Утврдување на значењето, местото и улогата на анимациите во содржинската структура на хотелската понуда; дефинирање на анимацијата како активност која има значајна улога во креирањето на содржината на туристичката понуда; утврдување на појмовно-содржинските основи на анимацијата; овозможување практична применливост на теоретските сознанија во праксата

Анимации во туризмот (6 ЕКТС)

Утврдување на значењето, местото и улогата на анимациите во содржинската структура на туристичката понуда; дефинирање на анимацијата како активност која има значајна улога во креирањето на содржината на туристичката понуда; утврдување на појмовно-содржинските основи на анимацијата; овозможување практична применливост на теоретските сознанија во праксата.

Меѓународен менаџмент во услужен сектор (6 ЕКТС)

Студентите од насоката царина и шпедиција ќе ги проучат специфичностите на менаџментот во услови на глобализација и другите предизвици на макроокружувањето со кои се соочуваат царинските служби на пооделни земји и шпедитерските претпријатија. Тие ќе се здобијат со основните познавања за карактеристиките и способностите кои треба менаџерите да ги имаат за водењето на нивните активности на меѓународно ниво.

Маркетинг на храна и пијалаци (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења од маркетингот на храна и пијалаци што ќе можат да ги користат во маркетинг активностите во нивното понатамошно работење во туризмот и угостителството.

Патнички агенции (6 ЕКТС)

Целта на овој предмет е студентите да стекнат знаења за посредничката дејност во туризмот, за специфичностите во работата на туристичките агенции, креирањето и пласманот на туристичките аранжмани.

Менаџмент на производство на храна во угостителството (6 ЕКТС)

Стекнување на знаења од областа на менаџментот и неговата примена во угостителското производство на храна.

Маркетинг во туризмот (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења од маркетингот што ќе можат да ги користат во маркетинг активностите во надворешно - трговското работење.

Информациони системи во туризмот (6 ЕКТС)

Преку предметната програма студентите ја согледуваат директната врска помеѓу информациските системи и перформансите на бизнисот.

Имено, со примена на информациските системи и технологии во работењето на компаниите, се остваруваат бизнис целите – оперативна, тактичка и стратешка одлучност, лансирање на нови производи и услуги, конкурентна предност, одржливост, зближување со клиентите и добавувачите, носење на подобри одлуки, опстојување.

Бар и барско работење (6 ЕКТС)

Студентите да имаат познавање од областа на економиката и организација на барското работење, да ги препознаваат клучните термини и концепти за барот, како и разбирање на целите на барското работење. Вовед во миксологија. Практична настава за запознавање со истите.

Сензорна анализа на храна (6 ЕКТС)

Целта на оваа програма е да обезбеди основни знаења за сетилната евалуација (анализа) на храната. Оспособување на студентите за работа во сензорна анализа, запознавање со техниките на работа, припремата на оценувачите и просторот.

Транспорт и осигурување во меѓународна трговија (6 ЕКТС)

По изучувањето на овој предмет, студентите треба да располагаат со следните области на знаења :
Да се запознат со помиите во оделните видови меѓународен транспорт и осигурувањето во меѓународната трговија.

Царинско казнено право (6 ЕКТС)

Целта на овој предмет е студентите да се стекнат со потребните теоретски и апликативни знаења од областа на царинското казнено право. Ке се разработуваат општите институти на казненото и прекршочното право, ке се прави анализа на царинските казнени (според законската терминологија- кривични) дела и прекршоци, ке се излага казнената односно прекршочната постапка за утврдување одговорност за изрекување казни и други санкции на сторителите на казниви дела и улогата на царинските органи во казнената постапка.

Царинска управна постапка (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е изучување на материјата на управната постапка, а со тоа и царинската управна постапка, како посебна постапка задолжителна за постапување на царинските органи, изучување на надлежностите за водење на царинска управна и царинска деликтна постапка.

Практична настава (3 ЕКТС)

Семестар 7

Неживотно осигурување (7 ЕКТС)

По изучувањето на овој предмет, студентите треба да располагаат со следните области на знаења :
Да се запознат со поимите во оделните класи на неживотното осигурување, како и да стекнат подетални сознанија за истите

Реосигурување (7 ЕКТС)

Теоретски и апликативен приказ на посебна техника на заштита од чистиот ризик, односно научно елаборирање на Реосигурувањето и неговото место во структурата на струкопанството и посебно во светски рамки.

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Валоризација на туристички ресурси (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да стекнат знаења за туристичката валоризација како едно од најважните и најсложените прашања во теоријата и праксата на туризмот, а имајќи предвид дека тоа подразбира квалитативна и квантитативна оценка на вредностите на туристичките ресурси

Управно право (6 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со основите на управното право, неговото дефинирање и место во правниот систем на Република Македонија, потоа дефинирање на основните принципи на управното право, принципите на организација, работа и делокруг на управните органи, основните дејности што ја сочинуваат управната функција, актите на управните органи и односот помеѓу граѓаните и администрацијата, како и софремените трендови на реформа на управните органи и карактеристиките на истите, како и реформирањето на управата во Република Македонија.

Германски јазик 3 (6 ЕКТС)

Проширување и развивање на јазичните, интеркултурните комуникативни и клучни компетенции за промоција.

Англиски јазик 3 (6 ЕКТС)

Продолжување на стекнатите знаења.

Корпоративно финансиско управување (6 ЕКТС)

Стартна точка и цел во анализата која се обработува во предметната програма се однесува на дефинирање на концептот на корпоративното финансиско управување, менаџерската одговорност и компонентите на корпоративното финансиско управување.

Студентите имаат можност да се запознаат со видовите корпоративни финансии, со базичните принципи на корпоративното финансиско управување, клучните техники употребени од учесниците при планирање и имплементација на планот за корпоративните финансии како и согледување на условите и процесот на воспоставување корпоративно финансиско управување.

Особено внимание им е посветено на учесниците во процесот на корпоративното финансиско управување одговорни за негово функционирање.

По завршување на наставата студентите треба да бидат способни:

- да го разберат процесот на корпоративно финансиско управување во однос на планирање, програмирање, буџетирање, известување и мониторинг
- да стекнат продлабочени знаења за видовите корпоративни финансии, да ги усвојат современите методи за управување со финансиите и да стекнат способност за примена на принципите на корпоративното финансиско управување
- да ги разберат и критички да ги анализираат основните прашања од областа на компонентите на корпоративното финансиско управување, односно основните начела кои базираат на добро воспоставени техники и практики
- да стекнат продлабочени знаења за спроведување на корпоративното финансиско управување каде трошоците за негово функционирање не ја надминуваат користа. При тоа потребно е да се јакне свеста кај сите субјекти-учесници, а особено кај раководителите на корпорациите.
- да им помогне на студентите во разбирање на улогата на членовите на одборот на директори како учесници во процесот на корпоративно финансиско управување, во однос на идентификување на условите и потребата од редицајнирање на улогата на одборот на директори, функционирање и организацијата на учесниците во самиот процес да го совладаат речникот поврзан со регулативата на корпоративното финансиско управување

Инвестиционен менаџмент (6 ЕКТС)

Целта на изучувањето на материјата по предметот Инвестиционен менаџмент е студентите да се запознаат со основните аспекти на инвестициите, нивното значење како фактор за развој на стопанските субјекти и заедницата пошироко, видовите на инвестиции, инвестиционата политика, како и критериумите и методите за оценка на економските ефекти од инвестиционите вложувања. Потребата за инвестирање наметнува потреба од разграничување на реалниот од финансискиот имот, а заради разбирање на вложувањето во финансиски инструменти и ефикасна диверзификација на портфолиото на стопанските субјекти. Изучувањето на инвестициите неопходно наметнува потреба од разгледување на соодносот и корелацијата помеѓу превземениот ризик и очекуваниот принос од вложувањето, како еден од критериумите за проценка на ефикасноста на инвестициите. Без оглед на формата на долгорочните вложувања, потребно е нивно планирање и оценка на ефектите од вложувањето. Во таа насока, материјалот предвидува обработка на основните методи и критериуми за оценка на финансиските ефекти од инвестициите и правилен избор на проекти.

Со изучувањето на наставниот предмет Инвестиционен менаџмент, студентите ќе ги стекнат следните компетенции:

- Разграничување на долгорочните вложувања во долгорочни реални средства и долгорочни хартии од вредност;
- Детерминирање на факторите кои ја определуваат ефикасноста на инвестициите;
- Развивање на способности и знаења за квантификација на односот ризик – принос;
- Развивање на квалификации за управување со портфолио на долгорочни хартии од вредност;
- Стекнување на практични и апликативни знаења за изработка на инвестициони програми, елаборати и анализа на инвестициите.

Осигурување во земјоделството(6 ЕКТС)

Воведување на студентите во проблематиката на осигурување во земјоделството

Деловно право (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со теоретски знаења од областа на деловното право.

Уставно право(6 ЕКТС)

Основа цел е да се обезбеди неопходно правно образование на студентите на насоката царина и шпедиција. Исто така цела е студентите да се обучат не само за создавање на правото туку и за негова примена во праксата. На тој начин сите студенти кои успешно ќе ја совладаат предметната програма по завршување на студиумот ќе бидат солидно подготвени за извршување на професијата со која ќе се занимаваат во иднина.

Хотелски инжинеринг (6 ЕКТС)

Основната цел е студентите да се запознаат со функционирањето на хотелот како целисходен и ефикасен систем (на микро ниво).

Деловно планирање во туризмот (6 ЕКТС)

Со предметната програма студентите на насоката туризам треба да стекнат знаења за карактерот и концептот на деловното планирање и основните елементи на процесот на планирањето како суштествен дел на менаџментот. Со овој предмет студентите ќе се здобијат и со сознанија за специфичните аспекти на планирањето на туристичкиот бизнис со акцент на планирањето на подрачјата во претпријатијата од туристичкото стопанство.

Организациско учење (6 ЕКТС)

Развој на компетенции и стекнување теоретско знаење за процесите на учење во туристичките организации. Оспособување за примена на различни парадигми и интервенирање на диференцирани нивоа на учење во туристичките организации.

Кетеринг (6 ЕКТС)

Студентите да стекнат основни знаења за кетеринг услугите.

Меѓународна шпедиција (6 ЕКТС)

Студентите да се стекнат со знаења од областа на меѓународното шпедитерско работење, работата и организацијата на меѓународните шпедиции и логистичко шпедитерските активности што се во насока на олеснување на меѓународната трговија и подобрување на конкурентноста на домашните компании на странските пазари.

Практична настава (3 ЕКТС)

Семестар 8

Анализа на ризикот во осигурувањето (7 ЕКТС)

Запознавање со основните поими на ризиците.

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 1) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 2) (6 ЕКТС)

Изборен предмет (се избира еден предмет од група 2) (6 ЕКТС)

Трговска логистика (6 ЕКТС)

Цел на проучување на овој предмет е студентите да се здобијат со знаења за трговската логистика како значајна алка во системот на општествена репродукција без која е невозможно да се реализираат трговските текови. Материјата ги опфаќа економските, правните и техничките аспекти на трговската логистика, а ја третира и државната политика за креирање на конкурентност во логистичкиот услужен сектор.

Меѓународни економски односи (6 ЕКТС)

Изучување на меѓународните аспекти на економијата.

Странски јазик 4 (Англиски јазик 4) (6 ЕКТС)

Студентот да се стекне со напредно ниво на англискиот јазик.

Странски јазик 4 (Германски јазик 4) (6 ЕКТС)

Стекнување деловна компетенција напредно ниво на германски јазик од областа на туризмот и совладување на сите вештини и стручни знаења, кои се неопходни за подобрување на секој професионален и приватен живот; подобрување на професионалните шанси и развивање на познавањата и знаењата од културата и однесувањето на лица од германски говорни подрачја.

Социјална патологија (6 ЕКТС)

Запознавање со основите на социјалната патологија, социопатолошките однесувања и општествената реакција како и исвојување на потребните знаења за успешно препознавање и делување во превенирањето на социопатолошките појави.

Совладување на научните сознанија од областа на социопатологијата во функција на создавање поволна безбедносна состојба, изградба на стабилен безбедносен систем и водење успешна социјална политика како дел од безбедносната политика

Економија на развој (6 ЕКТС)

Целта на овој предмет е студентите да стекнат подетални знаења за економскиот развој, факторите од коишто зависи, индикаторите, како и неговата одржливост, бидејќи тој претставува основен услов за постигнување на благосостојбата воопшто (како на екосистемската благосостојба, така и на мултидимензионалната благосостојба на поединците и нациите) и причина за постоењето на разликите помеѓу поодделни земји и делови во Светот.

Диететика (6 ЕКТС)

Студентите да се стекнат со основни знаења за поимите диета, диетотерапија, диететско готвење. Едуцирањето на студентите од насоката гастрономија за етиологијата на одредени заболувања како и начинот на лекување со користење на нутритивна терапија е од особена важност за создавање на квалитетен кадар за кој процесот на готвење ќе добие поширока димензија, вклучувајќи го и научниот сегмент кој ќе се темели на принципите на правилната и соодветна исхрана. Со изучување на овој предмет студентите ќе се стекнат со основни знаења за типот на хранливи материи кои одредени болни треба да ги конзумираат, односно храна која е забрането да ја земаат со што во потполност ќе може да одговора на барањата на секоја диететска кујна. Истовремено тие ќе бидат подготвени да изготват специјални видови менија кои ќе бидат достапни во одредени угостителски објекти што во голема мера ќе услови подобрување на професионалната услуга во овој многу важен туристички сегмент.

Облигационо право (6 ЕКТС)

Студентите да се запознаат со основните елементи и карактеристики на облигационото право, неговото место во правниот систем на Република Македонија, начелата на облигационото право како фундаментален елемент, поимот и видовите облигациони односи, нивното настанување, дејство и содржина како и нивното престанување. Особен акцент се става на посебните видови договори, како основен инструмент на облигационото право, потоа изучување на другите видови облигациони одоси, како и штетата.

Трговско право (6 ЕКТС)

Цел на овој предмет е студентите да се стекнат со теоретски знаења од областа на трговското право.

Политика на развој на туризмот (6 ЕКТС)

Стекнување на знаења од областа на туристичката политика, развојот на современиот туризам во светот, организации во туризмот.

Техники на мерење на ефикасноста на пропагандата (6 ЕКТС)

Целта на програмата по предметот Техники на мерење на ефикасноста на пропагандата е студентите да се запознаат со методите и техниките за мерење на ефикасноста на пропагандата. Пропагандата може и најчесто ангажира голем обем на финансиски средства, па во таа насока нејзиното планирање и спроведување мора да биде насочено кон остварување на целите и зголемување на профитабилноста на стопанскиот субјект. Успехот и резултатите од секоја пропагандна кампања е крајниот аутпут кој ги оправдува вложените средства во неа. Стопанскиот субјект мора да ги измери ефектите од пропагандата во смисла на зголемување на производството и продажбата, проширување на пазарите и заинтересираноста на купувачите. Успешноста на пропагандната кампања се тестира дури и пред нејзиното официјално започнување, во смисла на избор на најефикасни средства, медиуми и делови на пропагандната порака кои ќе се употребуваат. Се користат и софистицирани квантитативни техники за мерење на сите елементи на пропагандата со цел за квантифицирање на нејзините ефекти врз продажбата и показателот ROI на пропагандата.

Мерењето на ефикасноста на пропагандните активности е еден од клучните чекори во процесот на спроведување на пропагандата. Тоа дава дава можност да се процени ефикасноста на пропагандните напори, да се демонстрираат ефектите пред менаџерскиот тим и дава влезни информации за наредниот процес на планирање на пропагандата. Мерењето на ефикасноста на тековната пропаганда дава можност и за прилагодување на тактиките кои се користат во тековните пропагандни кампањи. Тоа значи дека конечниот ефект од мерењето на ефикасноста на пропагандата е да се добие сознание за важноста на пропагандата во насока на подигање на финансиските ефекти, рејтингот и кредибилитетот на стопанските субјект.

Преку совладување на предвидената програма студентите ќе се оспособат:

- да дискутираат во врска со потребата од мерење на ефикасноста на пропагандата;
- да ги разберат взаемните односи на мерилата кои се употребуваат во проценката на ефикасноста на пропагандата;
- да вршат правилен избор на алтернативните методи за мерење на ефикасноста на пропагандата;
- да ги разберат специфичните барања за спроведување на квалитетно истражување на ефикасноста на пропагандата.

Менаџмент на знаење (6 ЕКТС)

Развој на компетенции и стекнување на теоретско знаење за индивидуалното, групното и организациското учење, и нивната улога во процесот на менаџментот на знаење во туристичките организации.

Применето шпедитерско работење (6 ЕКТС)

Студентите да се стекнат со апликативни знаења од областа на шпедитерското работење, организирање на отпрема и допрема на стоки во меѓународен промет и застапување во царинските постапки.

Англиски јазик Б (6 ЕКТС)

Студентот да се стекне со пред средно ниво на англискиот јазик .

Германски јазик Б (6 ЕКТС)

Јазични, интеркултурни и клучни компетенции за комуникација со лица од германско говорно подрачје.

Дипломски труд (6 ЕКТС)